

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/3914

Sayı : B.13.SGB.0.11.00.00-610/1492
Konu : Yazılı Soru Önergesi

13'1 Temmuz 2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16/06/2008 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6914 sayılı yazımız.

Adana Milletvekili Prof. Dr. Nevin Gaye ERBATOR'a ait 7/3914 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK : 1 yazı

**ADANA MİLLETVEKİLİ PROF. DR. NEVİN GAYE ERBATUR'UN 7/3914 ESAS
NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

Bilindiği üzere, 4857 sayılı İş Kanunu'na göre 50'den fazla işçi çalıştıran işyerlerinin % 3 oranında özürlü istihdam etme zorunluluğu bulunmaktadır. Kamu işyerlerinde ise bu oran % 4 olarak uygulanmaktadır.

Diğer taraftan, 26/5/2008 tarihli ve 26687 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile, özel sektör için 50 veya daha fazla işçi çalıştıran işyerleri için % 3 engelli çalıştırma uygulaması aynen devam ettirilmiş, ayrıca, % 3'lük kota dahilinde engelli istihdam edilen engelli çalışanlar ile 01/07/2005 tarihli ve 5378 sayılı Kanuna göre işçilerinin % 75'i engelli olan "korumalı işyerleri"nde çalışan engelli işçilerin işveren hisselerinin tamamının, kota fazlası engelli çalıştırma halinde ise işveren hisselerinin yarısının Hazine tarafından ödenmesi öngörülerek, engelli çalıştırmanın maliyeti düşürülmüş ve daha çok engelliye istihdam imkanı sağlanmıştır.

Türkiye İş Kurumu, aktif işgücü programları kapsamındaki işgücü yetiştirme kursları ile, işsizlikten en fazla etkilenen ve bu nedenle işgücü piyasasında dezavantajlı gruplar olarak görülen gençlerin, kadınların, eski hükümlülerin, uzun süreli işsizlerin, işsizlik sigortası kapsamındaki işsizlerin ve engellilerin iş piyasasında ihtiyaç duyulan mesleklerde yetiştirilmesi yoluyla istihdam edilebilirliklerini artırmaya çalışmaktadır.

İşverenlerin çalıştırmakla yükümlü bulundukları engellilere ilişkin kontenjanların takibi, açık kontenjanların kapatılması ve tüm önlemlere rağmen özürlü kontenjanlarını kapatmayan işyerleri hakkında idari para cezası uygulanması işlemleri İŞKUR tarafından yerine getirilmektedir.

İşverenlerden tahsil edilen idari para cezaları, 4857 sayılı İş Kanununa istinaden oluşturulan Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmayan İşverenlerden Ceza Olarak Kesilen Paraları Kullanmaya Yetkili Komisyon tarafından engelli vatandaşların bilgi, beceri ve yeteneklerine uygun mesleklerde istihdamlarının artırılabilmesi için mesleki rehabilitasyon eğitimlerine maddi kaynak oluşturulmaktadır.

İŞKUR tarafından engelli vatandaşların hangi mesleklerde düzenlenecek kurslara katılabileceklerinin belirlenebilmesi için; kayıtlı engellilerle, engelli yararına kurulmuş bulunan derneklerle, vakıflarla, kurum/kuruluş ve mesleki rehabilitasyon merkezleriyle sürekli temas kurularak, engellilerin mesleklerle göre nitelikleri tespit edilmekte, İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurullarının görüş ve talepleri de dikkate alınarak engelli gruplarına yönelik projeler uygulanmaktadır.

Engelli vatandaşlarımızın istihdam edilebilirliklerini artırmaya yönelik olarak verilen kurslar ve kurslara ilişkin sonuçlar, yıllar itibarıyla aşağıda yer alan tabloda belirtilmiştir.

YIL	UYGULANAN KURS SAYISI	KATILIMCI SAYISI	TAHSİS EDİLEN ÖDENEK	İSTİHDAM SAYISI
2003	21	241	161.917,16	-
2004	20	302	572.178,02	-
2005	42	1710	1.243.863,99	704
2006	94	3047	4.050.198,97	6
2007	179	7880	7.162.173,23	28
2008*	22	373	870.296,62	-
Toplam	378	13553	14.060.627,99	738

* 2008 bilgileri Mayıs Ayı sonu itibarıyla.

Türkiye İş Kurumu tarafından engellilerin toplumsal gelişimlerinin, verimliliklerinin ve istihdam edilebilirliklerinin artırılmasına yönelik projeler gerçekleştirmek, başta temel bilgisayar kullanımı olmak üzere taraflarca belirlenecek diğer eğitim konularında özürliülerin mesleki eğitim ve rehabilitasyonuna katkıda bulunmak, özürliülerin ekonomiye aktif katılımını sağlayıcı istihdama yönelik diğer kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonun sağlanması konusunda işbirliği yapmak amacıyla Milli Prodüktivite Merkezi (MPM) ile protokol imzalanmıştır.

Ayrıca, İŞKUR'un Kurumsal Yapısının Güçlendirilmesi, Özürliüler İçin Gelişmiş Bir İstihdam Stratejisi ve Mesleki Rehabilitasyon Projesi ile, engellilerin iş ve meslek analizi, mesleki rehabilitasyonu ve istihdamı konusunda Hollanda modelinden yararlanmak suretiyle Türkiye'deki mevcut durumun iyileştirilmesi ve kısa sürede AB standartlarına entegrasyon sağlanması amaçlanmaktadır. Engellilerin bireysel becerilerini, mevcut potansiyellerini ve fonksiyonel kapasitelerini tanımlayıcı bir kod ve kayıt sisteminin geliştirilmesiyle uygun işe yerleştirilebilmeleri yönünde iyileşme sağlayacak bu Projede, engelli istihdamının artırılmasına yönelik öneriler de geliştirilecektir. Ocak 2007'de başlayan 450.000 Euro bütçeli ve 24 ay süreli Proje, Aralık 2008'de tamamlanacaktır.

Türkiye İş Kurumu verilerine göre engelli vatandaşların başvuru ve işe yerleştirme verileri aşağıdaki tabloda görülmektedir.

YIL	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
ÖZÜRLÜ BAŞVURU	23.117	49.218	38.955	25.859	28.236	36.397	15.177
ÖZÜRLÜ İŞE YERLEŞTİRME	10.883	12.481	17.172	23.317	23.781	17.864	4.766
Kamu	657	464	1.320	1.728	1.202	573	87
Özel	10.226	12.017	15.852	21.589	22.579	17.291	4.679

* 2008 bilgileri Nisan Ayı sonu itibariyledir.

Engelli vatandaşlarımızın istihdamının artırılması ile ilgili olarak; işverenlerin engelli vatandaşların istihdamıyla ilgili yükümlülüklerini yerine getirmeleri için bilinçlendirilmeleri ve İŞKUR'un işverenlerle olan ilişkilerinin geliştirilmesi yönündeki çalışmalara devam edilmektedir.

Ayrıca engelli vatandaşlarımızın istihdam edilebilirliklerini artırmaya yönelik olarak, aktif işgücü programları kapsamındaki çalışmalara ve projeler geliştirilmesine devam edilecektir.

4857 sayılı İş Kanununun 78 inci maddesine göre hazırlanıp 10/02/2004 tarihli ve 25369 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulan, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmeliğin "Engelli İşçiler" başlıklı EK-1/20 nci maddesinde "Engelli işçilerin çalıştığı işyerlerinde bu işçilerin durumları dikkate alınarak gerekli düzenleme yapılacaktır. Bu düzenleme özellikle engelli işçilerin doğrudan çalıştığı yerlerde kullandıkları kapılar, geçiş yerleri, merdivenler, duşlar, lavabolar ve tuvaletlerde yapılacaktır." hükmüne yer verilmiştir.

Bahse konu hükümler iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı içerisinde yer aldığından, belirtilen standartlara işverenlerce uyulup uyulmadığının denetimi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Müfettişlerinin görev ve yetki alanında bulunmaktadır. Bu itibarla aylık periyotlar halinde uygulanan yıllık teftiş programlarına alınan veya konuya ilişkin ihbar ve şikayetler üzerine gidilen işyerlerinde yapılan bütün denetimlerde, engelli işçi istihdam edildiğinin saptanması halinde, engelli işçilerle ilgili işveren uygulamaları izlenmekte ve denetlenmektedir.

4857 sayılı İş Kanununun 105 inci maddesinde ise; yukarıda belirtilen Yönetmelik düzenlemesine uymayan işverene veya işveren vekiline, idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

23/12/2003 tarih ve 25325 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Gürültü Yönetmeliğinin "Maruziyetin Önlenmesi veya Azaltılması" ile ilgili 7inci maddesinde "Gürültüden kaynaklanan maruziyetin önlenmesi veya azaltılması için; işveren, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinin 15 inci maddesi uyarınca kadınlar, çocuklar, yaşlılar, özürlüler gibi hassas risk gruplarının korunması için gerekli önlemleri alacaktır." hükmü yer almaktadır. Ancak 16/12/2003 tarihinde yürürlüğe konulan İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinin şekil yönünden Danıştay tarafından yürürlüğünün durdurulması sebebiyle 12 Haziran 1989 tarihli ve 89/391/EEC sayılı AB çerçeve direktifi göz önüne alınarak yeni bir düzenleme yapma çalışmaları devam etmektedir. Bu anlamda tarım çalışanları, devlet memurları ve bağımsız çalışanlar dahil olmak üzere bütün çalışanları kapsayan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanun Tasarısı Taslağı hazırlanmış olup, çalışmalar halen devam etmektedir. Kanun Tasarısı çalışmaları kapsamında kadın, çocuk, yaşlı, engelli ve diğer hassas risk gruplarında yer alan çalışanların, özellikle bu çalışanları etkileyen tehlikelere karşı korunması ve yapılacak risk değerlendirmesi çalışmalarında risk gruplarının özel olarak dikkate alınması yönünde düzenlemeler düşünülmektedir.

2003 yılında düzenlenen "Uluslararası İş Sağlığı ve Güvenliği Bölgesel Konferansı"nda "İş Sağlığı ve Güvenliğinde Özel Risk Grupları (Kadın, Çocuk, Yaşlı ve Engelli çalışanlar)" konusu işlenmiştir.

